

Voorwoord

Toen ik een aantal jaren geleden, in een miniwinkeltje genaamd 'Trollenwol', startte met het verkopen van wol, maakte ik al snel kennis met het unieke garen van Ullcentrum. Het was wol van het type 'ruwe bolster blanke pit', maar al breiende veroverde deze wol meer en meer mijn hart, niet in de laatste plaats vanwege de onwaarschijnlijk mooie kleuren.

Inmiddels is Trollenwol niet meer zo klein en toen ik de kans kreeg om importeur te worden van Ullcentrum, heb ik dan ook geen moment gearzeld. Na mijn eerste bezoek aan Öland, Zweden, kon ik niet anders dan mijn creativiteit aan het werk te zetten met al het moois dat daar vandaan komt. Het voelde niet als werk. Het was, en blijft nog steeds, een genoegen dit natuurproduct door mijn handen te voelen gaan. Het inspireerde mij uiteindelijk tot het breien van het eiland, met als resultaat de Ölandshawl. Hoewel ik thuis in mijn oer-Nederlandse doorzonwoning zat, beleefde ik de natuur van Öland in iedere steek.

Dat deed mij beseffen hoeveel Ann Linderhjelm met haar Ullcentrum bijdraagt aan het behoud van de natuur, de schapen en de boeren op Öland. Waar de boeren ooit wanhopig de wol moesten verbranden omdat niemand er interesse in toonde, maakte zij mogelijk dat die geweldige wol weer gebruikt kan worden door breiers over de hele wereld. En wij breiers zorgen er dan weer voor dat wijzelf, onze familie of vrienden zich behaaglijk voelen als het buiten koud wordt. Tegelijkertijd word ik van binnen warm van het idee dat we een schakel zijn in een lange creatieve ketting van liefhebbers van deze Zweedse wol. Laten we ervoor zorgen dat deze wol gebruikt wordt voor mooie en duurzame kleding, waar we lang van kunnen genieten in onze vluchtige maatschappij. Laten wij dit moois aan volgende generaties doorgeven, zoals de schapen op Öland al sinds de steentijd hun warme vacht aan de mensen afstaan. Alleen zo kan het eiland zijn rijkdom aan traditie en natuur in stand houden.

Met alle ideeën, teltekeningen en patronen kan iedereen variëren en zelf creëren. Wissel af, vul naar eigen inzicht in en maak daarmee een heel eigen uniek werkstuk. Ik hoop dat daarmee de wereld een klein beetje mooier, warmer en kleurrijker wordt.

Iedereen die met dit boek aan de slag gaat of die zelf wil experimenteren heel veel breigenoegen gewenst en wie weet treffen we elkaar een keer op Öland.

Marja de Haan

Öland

Voor de kust van Zweden ligt een langgerekt eiland, verbonden met het vaste land door een ijle brug. Bij de tocht over de brug bekruipt je het gevoel naar het eind van de wereld op weg te zijn. Aangekomen beland je ook werkelijk in een andere wereld. Öland is on-Zweeds Zweeds. De ruimte, de kleuren, de wolkenluchten en de zee vormen samen een wereld waarin je lijkt te worden opgenomen. Je gedachten verwaaien en wat blijft zijn de geuren van de natuur, de vogelgeluiden en een waaier van subtiele kleuren overal waar je blik blijft hangen.

Het typische landschap, Alvaret genaamd, is niet voor niets werelderfgoed van de Unesco. Nergens anders vind je dit fenomeen met een voortdurend wisselende aanblik. De seizoenen kleuren de Alvaret in samenspel met het water, de zon, de bloemen en de wind. De typisch Ölandse molens reizen op uit dit landschap alsof ze er mee vergroeid zijn. En als het licht langer bij ons blijft geven de bloemen Öland een telkens andere kleur. Wisselend van uitbundig tot subtiel, maar altijd in harmonie met de omgeving.

De typerende kalkstenen ondergrond van Öland geeft kleur en structuur aan het eiland en aan veel van de bouwwerken die door mensenhanden gemaakt zijn. De zachte grijsnuances en de kleuren van de talloze mossen die op de stenen ondergrond groeien, vormen een perfecte achtergrond voor al het andere.

Het zwarte schaap

Lang geleden waren er alleen schapen met een donkere kleur. Ze varieerden van grijsbruin tot antraciet en zwart. Gelukkig maar, want witte lammetjes kun je als wolf al van verre zien en zo zouden ze een ideale prooi zijn geweest voor wilde dieren. De donkere schapen vielen niet op in het landschap en dat was een stuk veiliger. Toen de mensen echter ontdekten dat je wol met verf kon kleuren, bleek al snel dat die kleuren helderder werden als de wol lichter getint was. Zo werden boeren op het idee gebracht om de lichtste schapen te kruisen en als de natuur er per ongeluk een witte tussen stopte in de kudde, dan werd dat de

favoriet. Om de wolf te slim af te zijn, ging er een herder met een hond mee met de kudde of hield de boer zijn schapen achter een hek en liet de schapen overnachten in een schaapskooi. Zo wonnen de witte schapen met hulp van de mens steeds meer terrein. En omdat de zwarte schapen niet meer geliefd waren bij de boeren in hun kudde, is 'het zwarte schaap' spreekwoordelijk geworden voor iemand die niet wil deugen. Gelukkig kijken we daar inmiddels toch weer wat anders tegen aan. De natuurlijke kleuren van de schapen waar-deren we meer en meer en ook het verven op deze natuurtonen levert prachtige resultaten op.

Wol van Öland

Wol is de vacht die een schaap warm houdt in de koude winter. Het schaap kan ons één- en soms tweemaal per jaar zijn warme jas schenken, zodat wij de wol kunnen gebruiken. Er is veel voor nodig voor we van deze vezels een warm kledingstuk kunnen maken. Allereerst moeten de vachten worden gesorteerd. Dit wordt bepaald door het doel waarvoor de wol geschikt is. Afhankelijk van de soort en kwaliteit kan de wol gebruikt worden om te breien, weven, vilt en zelfs als isolatiemateriaal in de bouw. De fijnste en zachtste wol is geschikt voor handwerk, grovere wol kent andere toepassingen of heeft speciale bewerkingen nodig. Na het sorteren kan de wol worden gewassen, gedroogd, gekeerd, gesponnen, getwijnd, geverfd. Pas na enkele of alle bewerkingen is de wol geschikt om een creatief werkstuk te worden. De verwerking van de wolvezels is een tijdrovend proces dat op steeds minder plekken plaatsvond. Oude fabrieken die dit al generaties lang deden, verdwenen één voor één. En daarmee verdween ook veel kennis en kunde. Op Öland kwam het zover dat de boeren geen andere oplossing zagen dan de wol te verbranden. Gelukkig waren er mensen die zich het lot van de wol aantrokken en zo ontstond Ullcentrum op Öland. Dit bedrijf verzamelt de wol en laat het verspinnen en vervilten tot een natuurlijk product dat ons uitdaagt tot kleurrijke en warme ontwerpen.

Pas als je op Öland komt, besef je hoe knap het Ullcentrum al deze prachtige subtiele kleuren in de wol van het eiland heeft weten te vangen. Dat maakte het voor ons mogelijk het eiland in breiwerk uit te beelden.

Persnäs

Dit fragiele patroontje komt van Öland en is terug te vinden op wanten en andere breisels die gemaakt zijn in en om het dorpje Persnäs. De bloem heet 'Ölands zonnwende' en komt alleen op Öland voor. In het voorjaar kleurt de wilde vlakte geel door deze zonnwende. Ook de kleine molens zijn uniek en overal op het eiland te vinden.

